

TOPYEKÛN SALDIRIYORLAR

BİRLEŞELİM

DİRENELİM

KAZANALIM

**ÇEDES İPTAL EDİLSİN! ANADİLDE EĞİTİM İSTİYORUZ! LGBTİ+LAR VARDIR!
İNSANCA YAŞAYACAK ÜCRET! İRKÇILIĞA, GÖÇMENLERE ZULME SON!**

İKTİDAR KARŞITI ÖFKE BİRİKİYOR

sayfa 6-7

HOLLYWOOD'DA GREV VAR

sayfa 10

İŞTE BU TOPYEKÛN SALDIRIDIR

Seçimlerden önce başlayan seçim akşamı balkon konuşmasında zirveye çıkan LGBTİ+'ların düşmanlaştırılması girişiminde AKP Grup Başkanvekili ve Manisa Milletvekili Bahadır Yenişehirlioğlu yaptığı açıklamalarla gemi azya aldı. 17 Eylül'de Saraçhane'de LGBTİ+ nefretini örgütleyecekleri yeni mitinge çağrı yapan AKP Grup Başkanvekili en büyük gündemlerinin anayasa değişikliği olduğunu söyledi ve evlilik akdinin kadın ve erkek arasında yapıldığına yönelik maddenin anayasaya işlenerek "LGBT'ye karşı tavır alınacağını" açıkladı.

İktidardakilerin bir referandumda temel bir insan hakkını oylatarak hem toplumsal kutuplaştırmayı tımandırma hem de siyasal alanı LG-BTİ+ yandaşları ya da düşmanları olarak bölme hedefine sahip oldukları çok açık.

Aynı anda okullarda din görevlilerinin öğrencilere "değerler eğitimi" vermesi projesi bir başka saldırıdır. Bilimsel ve demokratik olmaktan fersah fersah uzak olan eğitim alanına bu müdahale, mevcut iktidar ve diyanetin "değerlerini" öğrencilere empoze etme girişimidir.

Öte yandan memurlara toplu görüşme döneminin sonunda yapılan zam asla kabul edilemez. Merkez Bankası'nın enflasyon tahminlerinin altında olan memura maaş "zammı" devletin kamu çalışanlarına ve emeklilere yoksulluğu dayatmasıdır. İstanbul Planlama Ajansı'nın "İstanbul'da Yaşam Maliyeti" araştırması geçtiğimiz yılın aynı dönemine göre dört kişilik bir ailenin ortalama ya-

Onur Yürüyüşü'nden bir kare

şam masrafının yüzde 80,59 artarak 42 bin 593 liraya yükseldiğini gösteriyor. İstanbul'da yaşamın tek yolu, bir kişinin en az dört asgari ücret kadar maaş alması!

Direnişler arasında köprüler

Sokak hayvanlarının toplu bir şekilde öldürülmesi anlamına gelecek yasa teklifi hazırlığı, İstanbul Valiliğinin açık alanda içki içmeye yönelik sonra geri adım atmak zorunda kaldığı müdahalesi, her gün yapılan zamlarla işçilerin alım gücünün buhar olması, orman kesimi, kömürlü termik santral projeleri, madencilere açılan sit alanları, nükleer merakı, milliyetçi propagandanın hız kesmesi topyekûn saldırının çeşitli veçhelerini oluşturuyor.

Göçmenlere yönelik her geçen gün sertleşen ve iktidar sözcülerinin daha da sertleşeceğinin işaretlerini verdiği politikalar bu saldırıların bir başka yönüne işaret ediyor.

Saldırıların topyekûn olduğu koşullarda direniş de topyekun olmak zorunda.

Şiddete, baskıya maruz kalan tüm kesimleri içeren bir mücadeleye ihtiyacımız var.

Ezilenlerin mücadeleleri arasında köprüler kurmaya ihtiyacımız var.

Hem her mücadelenin kendi alanında en geniş kitleleri kapsamaya için çabalamaya hem de diğer direnişlerle omuz omuza yürümesi için örgütlenmeye ihtiyacımız var.

Önümüz sonbahar.

Büyükşehirlerde yaşamak biz işçiler ve yoksullar açısından daha da zorlaşacak. Bu zorluklar aşağıda biriken öfkenin daha hızlı büyümesine neden olacak. Öyleyse topyekûn saldırıya karşı işçi sınıfının topyekûn mücadelesine yardımcı olmak üzere tüm eylemler, tüm mücadeleler, tüm direnişlerin içinde yer almanın tam zamanı!

SURİYE'DE YENİDEN MÜCADELE

Son 10 yılın en etkili kavgasını veren Suriye halkı yeniden rejim karşıtı direnişlere başladı. Türkiye'de tüm Arapları Müslüman-İŞİDci ve AKP'li sanan ulusalcılar, ırkçılar ve göçmen düşmanları ne kadar görmezden gelseler de Esad rejimine karşı 2011 yılında başlayan kitlesel direnişler emekçilerin özgürlük mücadelesinin basamakları oldu. Rejimin katliamlara başlaması, emperyalist ve bölgesel güçlerin Suriye'ye askeri müdahalede bulunması rejime karşı başlayan demokratik protestoların iç savaşa evrilmesine neden oldu.

Suriye devrimi Suriye işçi sınıfının elinden bu güçler tarafından çalındı.

Yerinden edilen milyonlarca sınıf kardeşimiz işkenceden, tutsaklıktan, ölümden, açlıktan kaçmak zorunda kaldı ve başka bir mücadele başladı. Göç, kelimenin tam anlamıyla bir mücadeledir. Göç edenlerin karşısında sayısız güç vardır. Sınırlar, sınır kapılarında bekleyen faşistler, katiller, kolluk kuvvetleri, sınırdan geçmeyi ba-

şaranları bekleyen ırkçılar, göçmen düşmanları, Neonaziler ve her ülkede en az bir tane bulunan Özdağlar.

Suriye halkının göçmenleri hem terk etmek zorunda bıraktıkları yerlerle bağı kopartmıyor, Suriye'deki gelişmeleri yakından izliyor hem de göç etmek zorunda kaldıkları ülkelerde ayakta duruyor, çalışıyor ve hayatta kalmayı başarıyor.

Şimdi Suriye'de yeniden başlayan rejim karşıtı mücadeleler bu açıdan heyecan verici. Grev ve sivil itaatsizlik çağrılarına kitlesel yanıtlar verildi. "Diren" anlamına gelen "Qaouem" adı altında bir koordinasyon komitesi kuruldu. *Sosyalist İşçi*'yle aynı tarihsel ve teorik temellere sahip olan Suriye Devrimci Solu bu mücadelenin içinde aktif bir şekilde yer alıyor.

Direniş 8 ila 20 sterlin arasında değişen maaşlara karşı başladı. İki gün yaşamaya bile olanak tanımayan bu ücret düzeyi Esad rejiminin karakterini de gösteriyor.

Türkiye'de tüm işçiler ve demokrasiden yana olanlar hem Suriye'deki rejim karşıtı direnişlerle hem de burada tüm göçmenlerle aktif bir dayanışma içinde olmak ve ırkçılığa aralıksız bir şekilde karşı çıkmak zorundadır.

15 GÜNDE NELER OLDU?

Cumartesi Anneleri'ne polis saldırısına soruşturma izni yok!

İstanbul Valisi Davut Gül, Anayasa Mahkemesi'nin (AYM) kararlarına rağmen Galatasaray Meydanı'na çıkmaları engellenen Cumartesi Anneleri'nin 943. hafta buluşmasında gözaltına alınmaları hakkındaki suç duyurusu kapsamında yargılanması istenen polisler için soruşturma izni vermedi. Gül'ün soruşturma izni vermemesi nedeniyle savcılık adli soruşturma yürütemeyecek. Gül, polisler hakkında disiplin soruşturması açılmasına da gerek olmadığına ve dosyanın işlemde kaldırılmasına karar verdi.

Kararın, Cumartesi Anneleri hakkında savcılık tarafından başka bir takipsizlik kararı verildiği güne denk gelmesi dikkat çekti. 943. hafta buluşmasında gözaltına alınan 17 kişi hakkında soruşturma başlatan İstanbul Cumhuriyet Başsavcılığı, 13 Temmuz 2023 tarihinde kovuşturmayla yer olmadığına karar vermişti.

Merak Akşener seçim sonuçları için Kılıçdaroğlu'nu suçladı!

İYİ Parti Genel Başkanı Meral Akşener, Afyon Kocatepe'de düzenlediği mitingde yaptığı açıklamalarla gündemi değiştirdi. İstanbul Büyükşehir Belediye Başkanı Ekrem İmamoğlu ile Ankara Büyükşehir Belediye Başkanı Mansur Yavaş için, "İki arkadaşımızın yolunu açmak için elimden gelen her şeyi yaptım. Onların yolunu kapatanlara engel olamadım" diyen Akşener "Kendisine kariyer kovalayanlar için harcayacak mesailerimiz yo." diyerek CHP Genel Başkanı Kemal Kılıçdaroğlu'nu hedef aldı. Gelecek mart ayında yapılacak olan yerel seçimlere ittifak sistemiyle girilmemesini savunan Akşener, muhalefetle prensiplerde anlaşamadıkları her ilde kendi adaylarını çıkaracaklarını duyurdu.

Enflasyon tırmanırken yoksulluk büyüyor!

Ağustos ayı enflasyon oranları açıklandı. TÜİK'e göre Ağustos'ta aylık enflasyon %9,09 olurken yıllık enflasyon ise %58,9. Bağımsız akademisyenlerden oluşan Enflasyon Araştırma Grubu'na (ENAG) göre ise aylık enflasyon %8,59 ölçülürken yıllık oran ise %128,05! İki oran arasındaki fark bir kez daha TÜİK verileri üzerinde şüphe uyandırdı.

ENAG'a göre en büyük artış %26,12 ile sağlık harcamalarında yaşanırken bunu %21,56 ile haberleşme harcamalarındaki yükseliş takip etti. Yine ENAG'a göre Ocak-Ağustos 2023 enflasyon oranı ise %83,96 oldu. TÜİK verilerine göre ise en çok artış %16,61 ile ulaşım harcamalarında.

Bu sayı katkıda bulunanlar: Alex Callinicos, Atilla Dirim, Berna, Can Irmak Özınanır, Ebru, Dila Ak, Irmak Yavul, Onur Devrim, Onur Korkmaz, Şenol Karakas, Tuna Emren, Umut Mahir Özen, Volkan Akyıldırım.

'SENDİKA VE TOPLU SÖZLEŞME YASASI DEĞİŞTİRİLMELİ'

KESK grevinden bir kare

Patron AKP ile 4 milyon kamu emekçisi ve 2,5 milyon memur emeklisinin 2024-2025 yıllarındaki maaşlarını belirleyecek toplu sözleşme görüşmeleri tıkanı. 11 üyesinden 7'sini Cumhurbaşkanlığı'nın atadığı hakem kurulu ise 2024 için yüzde 15-10, 2025 içinse yüzde 6+5 gibi düşük bir artışı reva gördü. Erdoğan da bunu imzalayarak yürürlüğe soktu.

İşyerlerinde oluşan tepkileri ve ortaya çıkan sonuç sonrası olabilecekleri Eğitim Sen üyesi Ebru öğretmene sorduk.

Maaş artışlarını nasıl değerlendiriyorsun?

- Aileleriyle birlikte 30 milyonu aşan insanı ilgilendiren, bu insanlara sefalet koşullarını dayatan bu zam oranı ile kamu emekçileri ile adeta dalga geçilmiştir. Bu oran insanca yaşamayı sağlayacak bir ücret artışı değildir.

Yoksulluk sınırınının 45 bin lira olarak açıklandığı, Merkez Bankası'nın öngördüğü yüzde 33,2'lük enflasyon oranının kat kat altında olan bu ücret artışı kamu emekçilerini önümüzdeki 2 yıl boyunca açlığa ve yoksulluğa mahkum etmiştir.

Taban aylığına ve emekliliğe yansıtılmayan, seyyanen yapılan 8 bin liralık artışla ilgili bir

düzenleme yapılmadı. Yüzde 15 ve yüzde 25 vergi dilimleri ile ilgili değişiklik yapılmadı ve vergi adaletsizliğine son verilmedi. Kiraların bu derece yüksek olduğu koşullarda barınma ile ilgili kira yardım talepleri; ek ücretlerin taban aylığına yansıtılması taleplerine karşılık verilmedi. Sadece maaş iyileştirmesi değil servis, yemek, kreş, mobbing, toplumsal cinsiyet, gibi diğer sosyal taleplerle ilgili olarak da hiçbir istegimiz karşılanmadı.

Bu toplu sözleşme sürecinde yetkili konfederasyon Memur-Sen, ve KESK'in tutumlarını nasıl değerlendiriyorsun? Üyelerinin taleplerini ne ölçüde savunabildiler?

- Sendika konfederasyonları tepkilerini dile getirdi. KESK "Sefalet teslim olmayacağız!", "Hak verilmez, mücadeleyle alınır!" sloganlarıyla bir günlük iş bırakarak tüm illerde alanlara çıkarak basın açıklaması yaptı. Okulların tatil olması nedeniyle iş bırakmalara öncülük eden Eğitim Sen'in yerine daha çok sağlık iş kolunda etkili olan bir iş bırakma gerçekleşti.

Bundan önceki tüm toplu görüşmelerde hükümetin zam oranını kazanım, müjde olarak açıklayan yandaş sendika Memur-Sen tabanının baskısına dayanmayıp bu oranı kabul edilemez bulunduğunu belirtti.

Toplu görüşme masasına oturan yetkili konfederasyon Memur-Sen kamu emekçilerini bu masada temsil edemedi, kamu emekçilerinin talepleri hiçe sayıldı. Hakem heyetinin hükümetin önerdiği teklifin üstüne çıkması için gerekli direnci göstermedi. Daha da önemlisi Memur-Sen yöneticileri bu koşullardan rahatsız olan tabanını hükümet üzerinde bir baskı oluşturması için harekete geçirmedi. Görüşmeleri kapalı kapılar ardında sürdürmeyi tercih etti.

Peki bundan sonra ne yapılması gerektiğini düşünüyorsunuz?

- Yürürlükte olan sendika ve toplumsal sözleşme yasası, kamu emekçilerinin taleplerini karşılamaktan çok uzaktır; değiştirilmesi gerekir. Kamu emekçilerinin ekonomik ve demokratik taleplerinin güvence altına alınması ancak grevli toplu sözleşmeli sendika yasası ile mümkündür.

İşyerlerinde çeşitli sendikalara bölünmüş olan ya da sendikalı olmayan, farklı görev tanımlamaları altında çalışan kamu emekçileri ortak talepler etrafında birleşik bir mücadeleyle kendisine reva görülen bu sefalet koşullarına direnebilir.

İKTİDARIN GÖÇMEN KARŞITI YÜZÜ

UMUT MAHİR ÖZEN

Suriye'de ve Afganistan'da yaşanan savaşların ardından yıllar içinde milyonlarca insanın göç etmek zorunda kaldığı Türkiye'de, mülteci krizi ülke siyasetini etkilemeye devam ediyor.

Geride kalan 2023 seçimlerini kazanan Erdoğan ve partisi AKP, ırkçı muhalefet unsurlarının da baskıncı sonucunda göçmenlere karşı şiddetin ve baskının dozunu arttırdı. Ümit Özdağ ve Tanju Özcan gibi ırkçılık ve göçmen düşmanlığından beslenen siyasetçilere her-

hangi bir yaptırım uygulamayan iktidar yeni göçmen karşıtı politikalar üretmeye devam ediyor. İçişleri Bakanı Ali Yerlikaya göreve geldiği haziran ayından itibaren İstanbul'u pilot bölge yaparak 66 bin "düzensiz göçmeni" yakaladıklarını ve bunların 25 bininin sınır dışı edildiğini ifade etti. "1 Ekim'de İstanbul'daki geri gönderme merkezimiz bittiğinde, Türkiye çapında aynı anda çalışma yürüteceğiz. Her şey çok farklı olacak" diyen Yerlikaya göçmenlere baskının dozunun arttırılacağını itiraf etmiş oldu.

Göç İdaresi'nde ırkçılık

Göç İdaresi Başkanı Atilla Toros ise Türkiye'nin göçmen politikasının "sorunu kayna-

ğında çözmek", "etkin sınır güvenlik tedbirleri", "ülke içerisinde etkin yakalama" ve "etkin sınır dışı mekanizması" olmak üzere 4 aşamadan oluştuğunu ifade ederken, son dönemde başta İstanbul olmak üzere tüm şehirlerde "yasadışı göçmenlere" karşı "mobil göç noktası" adı verilen yeni bir uygulamanın devreye alındığını belirtti. Bu yapıların sayısının şu anda 20 olduğunu ve yakında 39'a çıkarmayı planladıklarını dile getiren Toros, bu sayede sokakta rastgele şekilde kimlik kontrolü yapılan ancak yasal kalış hakkı olup olmadığı anlaşılmayan göçmenlerin Geri Gönderme Merkezleri yerine bu noktalarda biyometrik incelemeler sonucu sınır dışı edilip edilmeyeceklerine karar verdiklerini söyledi.

CELALETTİN CAN: "DERHAL ÖZGÜRLÜĞÜMÜ İSTİYORUM"

Özgür Gündem'in KHK ile kapatılmasına karşı dayanışma kampanyasına katılarak bir günlüğüne gazetenin Genel Yayın Yönetmenliği'ni yapan Celalettin Can'a verilen 1 yıl üç aylık hapis cezası onandı.

28 Ağustos'ta Çağlayan Adliyesi'ne avukatları eşliğinde gelen ve burada yaptığı denetimli serbestlik talebi reddedilen Can saatlerce elleri kelepçeli bir şekilde tek kişilik hücrede tutuldu.

Ardından tutuklanarak Metris hapishanesine gönderildi. Oradan da Silivri'ye.

Hapiste kendisini ziyaret eden Yeşil Sol milletvekili Meral Daniş Beştaş, Can'a iki gün boyunca su ve yemek verilmediğini, istediği koşullarda kalmasına izin verilmediğini, sağlık sorunları nedeniyle tek kişilik koşu kalmasına müsaade edilmeyerek bir başka koşu gönderildiğini aktardı.

Ömrünün 20 yılından fazlasını hapiste geçirmiş olan Celalettin Can, 12 Eylül darbecilerinin yargılanması mücadelesinin başını çekenlerden biridir. Aynı zamanda çözüm sürecinde oluşturulan Akil İnsanlar Heyeti'nin de üyesiydi.

78'liler Girişimi Sözcüsü Celalettin Can'a verilen hapis cezası, tutuklama ve uygulanan baskı meslek örgütleri ve sivil toplum kuruluşları tarafından protesto edildi.

Barışı savunmak suç değildir.

Celalettin Can, özgür bırakılmalı.

PRİGOJİN'İN ÖLÜMÜNÜN ARKASINDA NE VAR?

ALEX CALLINICOS

Kaza gibi görünen şeyler genellikle sadece kazadır. Ancak bazen buna inanmak imkânsız olur. Rus paralı asker grubu Wagner'in lideri Yevgeni Prigojin'i öldüren uçak kazası da işte bu ikinci kategoride yer alıyor.

Başkan Vladimir Putin, Prigojin'in suikast emrini doğrudan vermiş olmayabilir. Teorilerden biri, uçak kazasının, Wagner'in haziran ayında Moskova'ya yaptığı kısa yürüyüş sırasında düşürdüğü uçağın mürettebatının intikamını almak için gerçekleştirilmiş olabileceği yönünde. Ancak Putin'e rapor veren istihbarat servisleri kuşkusuz bu komployu ortaya çıkarabilir ve eğer Putin öyle istiyorsa, durdurabilirdi.

"Eski bir üst düzey Kremlin yetkilisi" Financial Times'a şunları söylemiş: "Onu kesinlikle ortadan kaldıracaklarını düşündüm. Ve öyle de yaptılar. Böyle şeyler affedilemez. Herkes vatana ihanete verilecek tepkinin geri alınmaz ve hızlı olacağını anlamıştır. Bu, tüm elit tabakaya bir uyarı."

Putin'in Prigojin'in ölmesine iki nedenden dolayı ihtiyacı vardı. Birincisi, isyanın bedelini göstermek. Putin'in dehşet saçarak hüküm sürdüğü iddiası liberal bir abartmadır. Putin, Rus oligarklarının kendilerini zenginleştirebilecekleri istikrarlı bir ortam yaratarak ve aralarındaki ödül ve ceza dağıtımını düzenleyerek 2000'li yıllarda istikrarı yeniden sağladı.

Ancak bu istikrarı Putin'in ordu ve güvenlik aygıtları üzerindeki kontrolü ve gerektiğinde bunları acımasızca kullanmaya hazır olması destekliyordu. Wagner isyanı bu algıda çatlaklar oluşturdu ve birinin bunun bedelini ödemesi gerekti.

İkincisi, Putin'in kontrolün kesin olarak tekrar eline geçtiğini göstermesi de gerekiyordu. Aslında Prigojin'in ölümünün arkasında Putin'in olduğunu düşündüren en iyi neden, bu olayın Kremlin'in baskı aygıtları üzerindeki (Ukrayna Savaşı tarafından kırılmış olan) kontrolü kademeli olarak yeniden sağladığı bir sürecin sonunda gerçekleşmesi.

Savunma Bakanlığı Wagner kuvvetlerinin büyük kısmının kontrolünü ele geçirdi. Wagner'in ilk kez faaliyete geçtiği Orta Doğu ve Afrika'daki yandaş hükümetlere güvence vermek için temsilciler gönderildi. Wagner'e sempati duyan kıdemli general Sergey Surovikin, kazadan hemen önce görevden alındı.

Prigojin'le birlikte ölenler arasında meşum faşist Dimitri Utkin de vardı. Rus askeri istihbarat servisinde (GRU) eski bir albay olan Utkin, adını antisemit Alman besteci Richard Wagner'den alan Wagner Grubu'nu 2014'te kurdu. Utkin,

Solda servis yapan Prigojin bir zamanlar Putin'in şefiydi.

Prigojin'in önderlik ettiği paralı asker ordusunun harekât komutanıydı ve başlangıçta Putin ve GRU tarafından yurtdışındaki "inkâr edilebilir" operasyonlar için kullanıldı.

Alman Dış İlişkiler Konseyi'nden András Rác'a göre, "uçacağın düşmesini kim sağladıysa, Wagner'in hem mali hem de askeri liderliğini ortadan kaldırdı. Bu, Prigojin ve Utkin'in birlikte etkisiz hâle getirilebilmesi için bir fırsattı ve bir taşla iki kuş vuruldu."

Wagner'in başının kesilmesi hem sağa hem de sola yönelik daha geniş bir operasyonun parçası olabilir. Önceden Doğu Ukrayna'nın Donbas bölgesindeki Rus yanlısı ayrılıklarda rol oynayan ve eski bir Federal Güvenlik Servisi (FBS) subayı olan Igor Girkin, nam-ı diğer "Strelkov" yakın zamanda tutuklandı. Anti-Stalinist ve savaş karşıtı emektar sosyalist Boris Kagarlitski, "terörü meşrulaştırma" gibi saçma suçlamalarla hapse atıldı.

Prigojin'in ortadan kaldırılmasının, aşırı milliyetçi sağda ve Prigojin'in aralarında çok popüler olduğu ast ve orta rütbeli subaylar içerisinde ciddi bir tepkiye yol açıp açmayacağı henüz bilinmiyor. Bununla birlikte genel durum, Putin'in aşırı sağdaki hoşnutsuzluğu kontrol altına alabi-

leceğini gösteren iki faktör ortaya koyuyor.

Birincisi, Ukrayna'nın yerleşik Rus mevzilerine yönelik taarruzları şu ana kadar başarısız oldu. Nitekim Washington'un Kiev'in stratejisine yönelik eleştirileri giderek daha geniş çapta basına sızdırılıyor. İkincisi, son BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) zirvesi, daha geniş çapta nasıl bir öneme sahip olursa olsun, ABD ve müttefiklerinin Çin ve Rusya'yı izole etmedeki başarısızlığını gösterdi. BRICS'in Washington'un Orta Doğu'daki en büyük rakibi İran'ın yanı sıra bölgedeki en yakın müttefiklerinden üçünü (Suudi Arabistan, Birleşik Arap Emirlikleri ve Mısır) kapsayacak şekilde genişlemesi gerçekten dikkate değer bir gelişme.

Dolayısıyla Putin'in konumu haziran ayında görüldüğünden daha güçlü. Bu yüzden Wagner isyanının başlattığı krizi atlatabilir. Bununla birlikte, Ukrayna'nın işgal edilmesinin, Rus emperyalizmini güçlendirmek şöyle dursun, onun bütünlüğünü zayıflattığı gerçeği ortada. Pandora'nın Kutusu'nu kapatmak zor olacak.

Socialist Worker'dan çeviren: Irmak Yavlal

BRICS'İN BÜYÜMESİ NEYE İŞARET EDİYOR?

ONUR DEVRİM

Ağustos ayında BRICS (Brezilya, Rusya, Hindistan, Çin ve Güney Afrika) liderlerinin üç günlük toplantısına bu oluşum hakkında efsaneler de eşlik etti. Bu

küresel ekonomik platformun G7'den daha büyük bir ekonomik güç olduğu yönündeki fikir iki hataya sahip: Birisi, BRICS birleşik bir bütün değil. Bu oluşumun içinde küresel GSYH'nin yüzde 17,6'sını oluşturan Çin baskın bir güç. Bu açıdan Rusya yüzde 3,1, Brezilya 2,4 ve Güney Afrika yüzde 0,6'lık güçleriyle çok anlamlı büyüklüklere sahip değiller!

İkincisi BRICS'in ABD'nin başını çektiği batı emperyalist bloğunu köşeye sıkıştırabilecek etkinlik-

te olduğu düşüncesi. Michael Roberts'ın yazdığı gibi, "önemli olan nominal dolar bazında BRICS ülkeleri hala G7'nin oldukça gerisindedir. BRICS bloğu 2022 yılında 26 trilyon USD'lik bir GSYH'ye sahipti ki bu da tek başına ABD ile hemen hemen aynı. Kişi başına düşen GSYH'yi ölçtüğümüzde ise BRICS hiçbir yerde değil. SAGP'ye göre düzeltilmiş uluslararası dolarlar kullanıldığında bile ABD'nin kişi başına düşen GSYH'si 80.035 dolar ile 23.382 dolar olan Çin'in üç katından fazladır."

Daha da önemlisi, batı, ABD liderliğini mecburi bir şekilde kabul etmiş durumdayken BRICS içinde ne servet düzeyi ne de ekonomik hedefler açısından bir birleşik davranma eğilimi vardır.

Zirvenin ardından Arjantin, Mısır, Etiyopya, İran, Suudi Arabistan ve Birleşik Arap Emirlikleri gibi ülkeler BRICS'e tam üyeliğe davet edildi. Bu gerçekleşse de iki eşit emperyalist blokta söz etmek mümkün değildir.

Bir tarafta kendi arasında çelişkili (Çin-Hindistan ya da Brezil-

ya-Rusya ilişkilerinde olduğu gibi) BRICS, diğer tarafta kendi içinde nispeten daha uyumlu, daha güçlü ama liderliğini yapan ABD'nin küresel hakimiyetinin açıktan sorgulandığı batı emperyalist bloku var. Sermayenin küresel kârlılığı gerilirken büyük kapitalist ülkelerin artı değer için mücadelesinin blokları olarak görülmesi gereken iki blok arasındaki gerilim ekonomik ve siyasal gücün dağılmasına ve küresel gerilimlerin tırmanmasına neden oluyor. Tıpkı Ukrayna işgalinde olduğu gibi.

FUKUŞİMA'DAN BOŞALTILAN RADYOAKTİF SUYU SAVUNMA YARIŞI

Japonya, Fukuşima Nükleer Santralinin kirlettiği 1,25 milyon ton radyoaktif atık suyu okyanusa boşaltmaya başladı. Çevre Etki Değerlendirmesi (ÇED) yapılmadan boşaltılmaya başlanan atık suda karbon-14 ve trityum başta olmak üzere 64 farklı radyoaktif element mevcut.

Kore'de nükleer atık suyun boşaltımına karşı sokağa çıkan Güney Kore Çevre Hareketi büyük protestolar düzenlerken Devlet Başkanı Yoon Suk-yeol bu protestolara balık yiyerek yanıt verdi. Hatta kendisi yemekle kalmadı, çevresindekilere de zorla yedirmeye kalkıştı. Devlet Başkanlığı Ofisi'nden yapılan açıklamada, hafta boyunca kurumdaki kafeteryada deniz ürünleri servis edileceği söyleniyordu.

Tıpkı Çernobil faciasından sonraki günlerde Türkiye'deki siyasi iktidarın çay ve fındık tüketimini teşvik etmesi, bununla da yetinmeyip ilkokul öğrencilerine o fındıkları dağıtmış olması, dönemin Sanayi ve Ticaret Bakanı Cahit Aral'ın kameralar önünde o çayı içmesinde olduğu gibi Kore Devlet Başkanı da şimdi benzer bir şov sergiliyor.

Bu grotesk figürlerin bilime sırt çeviren ahmakça şovlarına da, her halleriyle çevresel facialara dönüşen nükleer santrallere de daha fazla tahammülümüz kalmadı.

Nükleersiz bir gelecek mümkün. Fosil yakıtlardan ve nükleer enerji planlarından kurtulmalı, yenilenebilir enerjiye dayalı stratejiler için mücadele etmeliyiz.

HIZLA GELİŞEN İKLİM ÇÖKÜŞÜNÜN ORTASINDA NE YAPMALI?

Göller kuruyor

Antikapitalist iklim aktivisti Onur Korkmaz'a sorduk.

Dünyanın bir bölümü Çin ve Hong Kong'da etkisini gösteren Saolo Tayfununun yıkıcı etkisini yaşarken diğer tarafta eş zamanlı olarak bir de ABD'de önüne çıkan her şeyi yıkıp geçen Idalia Kasırgası yaşanıyor. Türkiye'deyse barajlar kuruyor, çölleşme riski giderek artıyor. Bu iklim felaketlerini nasıl durduracağız?

Onur Korkmaz: Giderek hızını ve şiddetini artıran bir iklim çöküşünün ortasındayız. Dünyanın farklı bölgelerinde yaşanan bu felaketler, çöküşün etkilerini gözler önüne seriyor.

Köklü ve çok acil bir dönüşüme ihtiyacımız var. En başta emisyonları sonlandırmak, fosil varlıkları yakıt olarak kullanmaktan acilen vazgeçmek gerekiyor. Bunu bir yandan da iklim krizine dayanıklı kentler inşa ederek desteklemek gerek.

Tabii ki bu dönüşüm zaten var olan eşitsizliği derinleştirerek ve yeni eşitsizlikler yaratarak da gerçekleştirilebilir. İşte bunun için biz aktivistler hem acil hem de Adil Geçiş talep ediyoruz.

Adil Geçiş derken neyi kastediyorsunuz?

Adil Geçiş derken iklim çöküşüne karşı mücadelede aynı zamanda ekonomik ve sosyal adaleti de içeren bir yaklaşımı ifade ediyoruz.

Emisyon sonlandırma çabalarının ekonomik eşitsizliği artırmamasını, işçilerin ve

dezavantajlı toplulukların mağdur olmasını hedefleyen bir talep bu.

Bir avuç şirketin sorumlu olduğu bu krizden çıkışın maliyetinin kamuya yansıtılmasını kabul etmiyor, böylesi bir enerji dönüşümü yaşanırken kapanması gereken termik santraller ve fosil madenlerinde ve rafinerilerde çalışan işçilerin mağdur olmamasını, yani yenilenebilir enerji sektörlerinde istihdamını talep ediyoruz.

Böylesi bir değişim elbette ki işçilerin merkezde olacağı, sendikaların önemli bir rol oynayacağı bir örgütlenme şekliyle mümkün olur. Bu açıdan, zaman zaman 'iklim işleri' ya da 'iklim istihdamı' olarak ifade edildiğine de tanık olabilirsiniz.

Bir hayat pahalılığı krizi yaşıyoruz ve böylesi bir ekonomik krizin içinde bir de iklim krizini sonlandırmaya çalışıyoruz. Bizler geçinemeyen ormanlarımızı katleden, havamızı ve suyumuzu kirleten, ceplerini doldurmaktan başka bir şeyi önemsemedikleri için iklim krizini hiçe sayarak hepimizi bir uçurumun kenarına sürükleyen şirketler ve milyarderler daha da zenginleşiyor.

Adil Geçiş talebi bu krizlerin her ikisine de aynı hassasiyetle yaklaşan bir enerji dönüşüm planı. İşçilerin önderliğinde, işsizlere iş imkanı sunacak şekilde, fosil yakıtlardan kurtulup yenilenebilir enerjiye geçmemiz gerek ve bunu başarmanın yolu da mücadeleyi büyütmemizden geçiyor.

Adil Geçiş'i başlatabilmemiz için gereken o

büyük mücadeleyi nasıl inşa edeceğiz?

Çok iyi bildiğimiz bir şey var. Tüm dünyada hükümetlerin krizi kabul etmesi bile çok büyük ve yıllarca süren mücadeleler sonucunda gerçekleşti.

Şu an kriz bu haldeyken dahi harekete geçmiş, dönüşüme başlamış değiller. Ama biz de bu 40 yıl içinde kimi kazanımlarla devam eden mücadelemizden çok şey öğrendik.

Bizler zaten sokakta, iklim hareketinin içindeyiz. Adil Geçiş talep eden bu hareketi işçilerle, kadın hareketiyle, LGBTİ+ mücadelesiyle, aklımıza gelen her bir mücadeleyle yan yana gelerek, bu dertlerin hepimizin ortak dertleri olduğunu kabul ederek büyütmemiz, hükümetlerin ensesinde olduğumuzu gösterecek büyük sokak hareketlerine dönüştürmemiz gerekiyor.

İşçilerin üretimi durdurma gücünü unutmayalım. Her yıl Taksim'de barikatları yıkan kadınların o müthiş mücadelesini, tüm yasaklara rağmen sokakları bırakmayan LGBTİ+ mücadelesini, tek tek işyerlerinde ücretleri ve hakları için direne direne kazanan işçilerin mücadelelerini unutmayalım. İşte bizim gücümüz tam olarak burada yatıyor. Binler on binlere, yüz binlere dönüştüğünde hayata geçirilemeyecek hiçbir talep yoktur. Adil Geçiş'i hayata geçirmek, bunun için büyük bir mücadele vermek anlamına geliyorsa bizler bu mücadeleye hazırız.

İKTİDAR KARŞITI ÖFKE BİRİKİYOR!

Ankara'da protesto, 2023

ŞENOL KARAKAŞ

Geçen hafta vurguladığımız, “Erdoğan’ı yenmek mümkün” perspektifini geliştirmeli, daha etkin bir şekilde tartışmalı ve muhalefet içinde hegemonik bir fikir haline gelmesini sağlamak üzere çabalamalıyız. Bunu 14 Mayıs-28 Mayıs seçimleriyle de bağlantılandırmalıyız. Zaten ana muhalefet ve sol muhalefette yaşanan moral bozukluğu seçim sonuçlarına bağlı karamsar bir siyasetlilik olarak derinleşiyor.

Seçim sonuçlarının Erdoğan’ın gidişinin cepte olduğunu düşünenler açısından yarattığı yıkım, AKP’nin seçimlerin en büyük kaybedeni olduğu gerçeğini de Erdoğan’ın ilk turda kazanmadığı gerçeğini de ve muhalefetin yüzde 48 oy aldığı gerçeğini de görünmez kılıyor.

Oysa AKP kuruluş dönemine geriledi. Hatta Hüda-Par’ın oyları çıkartılırsa daha da gerilediği söylenebilir. Bunun muhalefet açısından yaratacağı avantajın görülmesi için önce bu gerçeğin bilincine varılması gerekiyor. Bir kitle partisi olarak AKP, giderek bir devlet aparatı ve AKP ve devlet yönetici elitinin çıkarlarının kurumsal ifadesi haline alıyor.

Mücadelenin keskinleştiği, sınıf mücadelesinin boyutlandığı ve yönetici güçler arasında gerilimin turmandığı koşullarda AKP’nin gerilemesinin ne anlama geldiği daha iyi görülecek. Şimdi daha sessiz sedasız yaşana parti içi çatışmalar, örneğin Akar ve Soylu gibilerin tasfiyesinin, daha açık ve gürültüyle yaşanması olası olacak.

Seçimlerin dışında, seçim öncesi dönemde biriken, şekillenen tüm sorunlar Erdoğan iktidarının cebelleşmek zorunda olduğu, altından kalkmasının çok zor olduğu politik alanlar olarak duruyor.

Bir de ekonomist olmasaydı!

Birisi ekonomik alanda yaşanan çalkantı: Çalkantı diyoruz zira, son yıllarda bir ekonomist olmasıyla övünen Erdoğan’ın “faiz/enflasyon” “teorisi” ekonomik alanda yıkım yarattı. Elbette bu politikanın arkasında gerçek ücretler üzerinde baskı kurmak, liranın değersizleşmesini sağlamak yatıyordu. İhracatta rekabet etmenin bir yolu olarak şekillenen bu politika, egemen sınıfın bu kesimlerinin sınıf çıkarına denk düşüyordu. Bir iktisatçının altını çizdiği gibi,

Erdoğan’ın “dahiyan” ekonomi politikasının arkasında “iktidarın siyasi öncelikleri ile rekabetçi kur talep eden sermaye kesimlerinin çıkarlarının uyumlanması yatmaktadır.” İktidarın bu yıkıcı politikasının yoksullar açısından aşırı bir gelir adaletsizliği anlamına geldiği, barınmama, beslenememe gibi sorunların çığ gibi büyümesi olarak toplumsal ifadesini bulduğu çok açık. İktidar kendi hatalarını başka hatalarla örtmeye çalışıyor ve her seferinde fatura işçi sınıfı ve yoksullara çıkartılıyor. Kur Korumalı Mevduat (KKM) meselesinde olduğu gibi. KKM’nin ödemelerini ya sayla Merkez Bankası üstlendi. “KKM için Hazine ve TCM-B’den bu yıl yapılacak toplam ödemelerin 600 milyar TL’yi aşacağını tahmin etmek mümkün. KKM ödemeleri için 387 milyarlık artış olduğu tahmin ediliyor.”

Bu ödemelerin kaynağı ise ya para basmak ya da halkın sırtına yeni vergilerle yüklenip kaynak yaratmak! Kendi tetiklediği krize çarelerden birisi olarak KKM’yi gündeme getiren iktidar şimdi de kamuya ağır bir yük anlamına gelen KKM’den kurtulmak için hareket ediyor. Hiçbir adım, Türkiye kapitalizminin bizim kaynak krizi olarak tarif ettiğimiz yapısal sorunundan kurtulmasına kapı aralayamıyor. Böylece, “Gıda ile birlikte diğer zorunlu harcamaların bir hane için maliyeti, yani yoksulluk sınırı ise 39.733 TL’ye ulaşıyor ve bekâr bir çalışanın ‘yaşama maliyeti’ de aylık 15.813,15 TL’ye yükseliyor.” Asgari ücretin ise 11 bin 402 lira 32 kuruş olduğunu düşünürsek, özellikle metropollerde bir haneye üç dört maaş girmeden kira bile ödemenin imkansız olduğu ortaya çıkıyor. Bu, iktidarın ekonomik sarsıntıyı ve enflasyonu tam bir sınıf savaşı meselesi olarak ele aldığını gösteriyor. Faturayı sürekli şişirip işçilere kesmenin dışında bir çözüm yöntemi yok. Bu ise bir sınıfsal kapışmanın zorunlu olduğuna işaret eder. Yüzde yüz bir büyük kapışma olmayabilir ama iktidar yarattığı yıkımın altında kalmamak için yoksullara yüklendikçe ekonomik temelli bir sınıfsal öfkenin birikmesi de kaçınılmaz.

İklim canavarı AKP!

İktidarın çözemeyeceği, çözmek istemediği, tersine derinleştiği bir diğer başlık ise iklim krizi: Erdoğan hükümetleri verdiği hiçbir sözü tutmadı bu konuda. Hiçbir tedbir almadı, almıyor. Tersine, AKP bir iklim canavarı gibi! Bu canavarlık iklim değişimiyle baş etmekte giderek zorlanı-

yor. Yangın sel orman kesimi köylülerin yaşam alanlarına doğrudan müdahale ederken iklim felaketlerini turmandırıyor. Bunun, tıpkı küresel düzeyde yaşandığı gibi bir dizi sonucu oluyor: Kuraklık, gıda fiyatlarındaki artış iklim kriziyle bütünüyle tetikleniyor ve başka alanlardaki problemlerle birleşiyor. Hayatını inşaata adanmışların iktidarının ise iklim krizi meselesinde olumlu adım atılmasını sağlayacak hemen hemen hiçbir enstrümanı yok. Hatta, Akbelen’de işlenen suç, iktidarın, iklim kriziyle mücadelede ne yapılması gerekiyorsa tersini yaptığının bir kanıtı. Tüm dünyada olduğu gibi Türkiye’de devlet frene basamıyor. İklim kriziyle mücadeleyi sadece ertelemekle yetinmiyor iktidar, bu mücadeleye karşı çıkıyor. O yüzden daha doğru ifade şu: sermaye ve devlet frene basmak istemiyor, doğaları gereği, kapitalist üretimin rekabetçi işleyişi ve kılcal damarlarında akıp duran fosil yakıt nedeniyle frene basamıyorlar, ama basmak isteseler de görülmesi gereken şu ki fren çoktan patlamış vaziyette.

Erdoğan iktidarı ise freni onarmaya çalışacağına tersine gaza basıyor. Her geçen gün, bu iktidarın altından kalkamayacağı iklim kriziyle yansımalarıyla, doğrudan sonuçlarıyla boğuşacağız. İki yaz önceki yangında olduğu gibi, iktidar yangını sadece izlemekle yetinecek, söndüremeyecek ve bu sefer krizin şiddeti nedeniyle çok daha sert bir şekilde siyaseten etkilenecek.

Küresel kapitalizm ve emperyalist kamplar arasında gerilim

Üçüncü etken ise dünya ekonomisinin sınırlamaları ve kendi kırılabilirliği. Küresel kapitalizm kendi haline yanarken Türkiye’ye yatırım yapmakla ilgilenmiyor elbette.

“Dünya nüfusunun büyük bir kısmı için bankacılık krizinden daha önemli olan Küresel Güney ekonomilerinin karşı karşıya kaldığı baskıdır. Kolay para döneminde finans bu ülkelere yoğun bir şekilde akmış ve onları uluslararası sermaye piyasalarından borçlanmaya teşvik etmiştir. Niceliksel gevşeme gibi politikaların sona ermesi ve faiz oranlarının yükselmesi, sermayeyi tekrar ABD’ye doğru çekmektedir. Birçok Küresel Güney ülkesinin para birimleri değer kaybederek dünya piyasalarındaki satın alma güçlerini azalttı. Aynı zamanda bu ülkeler, özellikle dolar cinsinden borçlandıkları durumlarda, borçlanma maliyet-

lerinde bir artışla karşı karşıya kalmaktadır.” (J. Choonora)

Faiz oranlarının yükselmesi küresel para akışını ABD'ye doğru çevirirken, Erdoğan'ın tezlerine karşı tezlerle işbaşı yapan Mehmet Şimşek ve ekibi faizleri ne kadar yükseltse de bu ekonominin toparlanmasına yardımcı olmuyor. Akın akın yurt dışı sermaye gelmedikçe ekonominin kaynak krizini çözemeyeceğini bilen iktidarı, ayrıca, emperyalist kamplaşmada gücünün çok ötesinde politikalar uygulamaya çalışması da zorluyor.

Emperyalist kamplarla olup ama değilmiş gibi yapmanın sınırları

Türkiye Mavi Vatan teziyle tımandığı askeri açıdan bölgesel müdahaleleri hedefleyen politikasında adı konmamış bir geri çekilme taktiğini savunmaya başlasa da “Ne ABD-ne Rusya, aslında hem ABD hem Rusya” politikasında her geçen gün daha fazla sıkışıyor.

Son olarak Kıbrıs'ta BM ile yaşanan problem bunun göstergesi. Son beş yıldır tüm kötülüklerin kaynağı olarak görülen batı, şimdi yeniden sağlam ittifak kurulacak asıl güç listesinin başına alınsa da ve batı ülkeleri de hem göçmen meselesinde göç edenlerin Türkiye sınırında tutulmasını sağladığı hem de askeri açıdan bir başka kampa geçme ihtimalini gereksiz gördüğü için Türkiye'yle ilişkileri bir denge tutmaya çalışıyor.

Ama batı düşmanlığı yıllarca işlenen bir politika olduğu için ve iktidar daima bir korkutucu düşmana ihtiyaç duyduğu için ipler hızla geriliyor. Optimar'ın son anketine göre AKP'ye neden oy verdin sorusuna yanıt verenlerin yüzde 6,6'sı ülke bekası için diyor. Erdoğan'a oy verenlerin yüzde 9,7'si ise ülke bekası için yanıtını veriyor. Bu “dış güçler” korkusunun hızla düzeltilemeyecek bir taban bulduğunu gösteriyor.

Türkiye'nin askeri ve ekonomik gücü emperyalist bloklarla gerilim politikasına izin vermese ve Türkiye egemen sınıfı ve devleti zaten böyle bir gerilime ihtiyaç olup olmadığı konusunda çelişkiye düşse de milliyetçi hamaset yüklü batı düşmanı politikaların devleti köşeye sıkıştırdığı sayısız gerilim alanı önümüzdeki dönemde de daha görünür olacak.

Kürt halkının gücü

Bir başka etken ise Kürt sorunu. 2015 yılında çözüm sürecinin askıya alınmasından beri Kürt sorunu devlet açısından askeri yöntemlerle halledilecek bir sorun olarak kodlandı. Fakat 14 Mayıs seçimlerinde tüm baskılara rağmen Kürt halkı yüzde 8'lik oy oranıyla devlet açısından “sorun olmaya” devam edeceğini, haklı taleplerinden bir an bile vaz geçmeyeceğini gösterdi.

Kürt sorunu uzun süredir yerel bir sorun olmanın ötesinde. Kelimenin tam anlamıyla bölgesel bir etki alanına sahip olan Kürt aktivizmi, Kürt halkının hakları tüm düzeylerde tanınıp yasal olarak garanti altına alınmaya kadar devam edecek.

İktidar ana diline sahip çıkmaktan ve haklı taleplerini dile getirmekten bir an bile vaz geçmeyen bir halkın mücadelesiyle sık sık karşı karşıya kalacak.

Bütün bu sorun başlıklarına, iktidarın göçmenlerin hayatını cehenneme çeviren göçmen politikası, milyonlarca göçmenin yaşam koşullarındaki gerileme, demokratik tüm alanlarda iktidar blokunun uyguladığı baskı, eğitime sağcı yoğun müdahale, TTB'nin düşmanlaştırılması, içki yasağı girişimi gibi toplumsal ve siyasal kutuplaştırmayı derinleştiren müdahaleleri de eklediğimizde sorunun diğer boyutunu görmeliyiz: Tüm bu alanlarda direnişe geçmeye kararlı, hazır güçlerin varlığını göz önünde tutmalıyız. İktidar hiç de mecbur olmadığı açık alanda içki yasağı tartışmasıyla toplumsal alanı bütünüyle kutuplaştırmaya ve mücadelenin eksenleriyle oynamaya çalışıyor.

Tüm bu hamlelerin ne kadar büyük bir öfkeyi biriktirdiğini ise tüm muhalefetten çok daha iyi bilen, iktidar bloğu sözcüleri. Bahçeli'nin sık sık sokak gösterisi ihtimallerini

düşmanlaştırmasının nedeni de bu.

Ya bizim safların sorunları

Bizim saflarda da elbette, iktidarın seçimlerin ardından muhalefetsizmiş gibi bir rahatlıkla hareket etmesine neden olan sorunun yanı sıra bir dizi esaslı sorun var. Bunların en başında işçi sınıfı saflarındaki kutuplaşma geliyor. İşçi sınıfı içinde mavi yakalı/beyaz yakalı, laik/dindar, şu partiden/bu partiden, Kürt/Türk ve yaşam tarzı farklılığı gibi alanlarda bölünmüş olması geliyor. Hatta bu alanlardaki bölünmesi kutuplaşma halini almış durumda ve en temel meseleler etrafında hızla birleşmek çok kolayken, birleşik mücadelenin inşa edilmesi bu kutuplaşma nedeniyle büyük bir zorlukla karşılaşıyor.

Elbette mevcut ekonomi politika reel ücretleri baskılamak işsizliği dengede tutarak, çalışanlar üzerinde işsizlik nedeniyle korkunç bir baskı yaratıyor. Bu koşullarda ayda 24 bin lira maaş alan bir işçi için işten atılmak en korkunç kabuslardan bile daha kötü görünüyor.

Seçimlerin ardından başlayan politikadan kaçış şeklinde yansıyan ve muhalefeti paralize eden meselelerin yanı sıra Mart 2024'te yapılacak yerel seçimler tartışmaları, yine tüm mücadeleleri seçimlere endekslene potansiyeli taşıyor.

Son olarak, toplumsal mücadelenin dinamik güçlerinden birisi olan Kürt hareketinde yaşanan kriz, kongre süreçleri ve içe kapanıklık iktidarın işini zorlaştıran politik öğelerin dengeleyici unsurlarından birisi olarak öne çıkıyor.

Şimdi son bir buçuk ayda süren işçi eylemleri, bu eylemlerin bazılarının kazanımla bitmesi, sayısız işyerinde süren, başlayan ve bir çoğu kazanımla biten direnişler, metal iş kolunda toplu sözleşme döneminin başlamış olması, Eğitim Sen'in eylem hazırlıkları gözümüzü nereye dikmemiz gerektiğini de gösteriyor.

Antikapitalist bir odağı bu irili ufaklı eylemler içinde inşa edeceğiz. İktidarın karşısındaki sorunları derinleştiren direnişlerin çağrıcısı, birleştiricisi olacağız. Kimi dışlıyor-sanız hepimiz oyuz demeye devam edeceğiz ve tüm mücadele başlıklarında işçi sınıfının kitlesel ve birleşik mücadelesinin tüm ezilenler için kapıyı aralayan gücüne vurgu yapacağız.

Biz Erdoğan'ı yenmek mümkün derken, bir seçim tartışmasından söz etmiyoruz. Erdoğan'ın ve iktidar blokunun anlattığı istikrar vurgusunu darmadağın edecek ve gerçekte bu iktidarın tam çaplı bir istikrarsızlık kaynağı olduğunu gösterecek dev bir mücadeleden, işçi hareketinin birleşik, yığınsal toplumun tüm ezilenlerini bir anafor gibi içine çekme potansiyeli taşıyan mücadelesinden söz ediyoruz.

Gölcük Tersanesi işçileri, 2023

ÖNE ÇIKAN
Dila Ak

AŞIRI SICAKLAR VE İŞÇİLER

Her geçen yıl bir önceki yıldan daha bunalıcı sıcaklara maruz kalıyoruz, son bilmem kaç yılın en yüksek sıcaklığı rekorunu kırıyoruz, mevsim normali dışında doğa olayları yaşıyoruz.

Özellikle de temmuz ayından beri hepimizi bunaltan bir sıcaklık mevcut. Sadece sıcaklığın yüksek olması değil, güneşin yakıcılığı, hissedilen sıcaklığın fazlalığı, asfalttan yansıyıp nefesimizin bir tık daha kesilmesine sebep olan sıcaklık ve serinleyecek alan eksikliği de sıcaklığın etkisini kat be kat artırıyor. Sıcaklığın yarattığı etkinin hepimiz zaten farkındayız; terleme, halsizlik, sıvı kaybı, solunum zorluğu, “galiba birazdan sıcaklık yüzünden kalp krizi geçireceğim” hissiyatını bir tek ben yaşıyor olamam.

Yine hepimizin aşına olduğu uzman uyarısı kabaca “Aşırı sıcaklara dikkat: dışarı çıkmayın” diyor genel olarak, fakat aşırı sıcaklara karşı, özellikle de inşaat, karayolu, tarım ulaşım, kargo, turizm, belediye işçileri gibi dışarıda çalışmak zorunda olan işçiler açısından kimse bir şey dile getirmiyor. “Dışarı çıkmayın” uyarısının işçiler açısından bir gerçekliği yok. Hatta tek başına bu uyarı, çalışmak zorunda olan işçilerle dalga geçmekten başka bir anlam taşıyor.

Çünkü bu uyarı hem bireysel bir önlem sunarak çalışmaktan başka şansı olmayan işçileri görmezden geliyor, hem de sosyal güvencesi olmayan işlerde çalışan işçileri gözetilecek bir perspektif sunmuyor.

Sıcak havalarda, bilhassa dışarıda çalışmak zorunda olan işçiler ile birlikte tüm işçi sınıfının insani koşullarda çalışma hakkını gözetmek adına, bu doğrultuda yapılacak olan düzenlemeleri, patronların / şirketlerin / işverenlerin inisiyatifine bırakmak yerine, yasal düzenlemeler ve yaptırımlarla güvence altına almak gerekiyor. Denetim ve cezalarla da desteklenmesi gerekiyor.

Bazı başka ülkelerde olduğu gibi, 11:00-15:00 saatleri arasında işe ara verme, güneşin kavurucu etkisi sonrası çalışılacak şekilde düzenleme, mola sürelerinin yaz sıcaklarına uygun olarak değiştirilmesi ve dışarıda çalışmaya uygun kıyafet ve ekipman ile işçiler gözetilmelidir.

Tüm bunlar bir rica değil, işçi sınıfının daha düzgün koşullar altında çalışması adına geri adım atılmayacak talepleridir.

BİR BURJUVA İDEOLOJİSİ: KEMALİZM

Anıtkabir, Ankara

CAN IRMAK ÖZİNANIR

Türkiye solunda Kemalizm ile ilgili tartışmalar bitmek bilmiyor. Sosyalistlerin bir kısmı “ilerici bir öz” yükledikleri Kemalizmle bir şekilde bağ kurmak gerektiğini düşünüyor. Bunun en son örneği Fatih Yaşlı’nın sol’da yazdığı Kemalizm yazıları. Yaşlı, Kemalizmin yokluğunu bir anomali hâli olarak tanımladığı yazısında Kemalistlere akıl verirken, sosyalistlerin Kemalistler ile ittifak yapması gerektiğini savunuyor ve bu iki grubun “bağımsızlık, yurtseverlik, kamuculuk, halkçılık, laiklik” gibi başlıklarda uzlaşabileceğini söylüyor.

AKP-MHP blokunun otoriter uygulamaları karşısında muhalefetin önemli bir bölümünün Kemalizmi hayırhah görmeye başlaması yadsınamayacak bir olgu, Yaşlı ise ideolojik olarak mücadele edilmesi gereken bu olguyu teorize ediyor. Yaşlı’ya göre Türkiye burjuvazisi Kemalist değil: “Atatürkçülük bugün TÜSİAD da dâhil, sermaye fraksiyonlarının hiçbirinin ideolojisi değil. Bankalar, şirketler, holdingler, ulusal günlerde istediği kadar duygusal reklamlar çekip insanları ağırlatsınlar, sermaye düzeninin meşruiyeti Atatürkçülükten ya da Cumhuriyet ideolojisinden türemiyor günümüz Türkiye’inde. İşçi sınıfı bunun üzerinden yönetilmiyor, emekçilerin rızası bunun üzerinden tesis edilmiyor.” Bu bakışın diyalektik olduğunu söyleyen Yaşlı, aslında “gerçek Kemalizm bu değil” gibi bir argüman üzerinden tartışıyor ve Kemalizme yukarıda söylediğim gibi ilerici bir öz yüklüyor ve “tarihsel ilerlemeyi” görmezden gelenleri liberalizmle suçluyor.

Kemalizm ilerici mi?

Yaşlı’nın diyalektik olduğunda ısrar ettiği yöntemi aslında evrimci bir ilerleme fikrine yaslanıyor. Karl Marx’ın geliştirdiği yöntem bize olan bitenin ardındaki ilişkileri analiz etmemiz gerektiğini söylerken, Yaşlı Kemalizmin yüzeyine bakmakla yetiniyor. “Ümmetten ulusa geçiş” diye özetlediği bu “ilerleme”nin ne arkası ne de sonrası var. Türkiye’de bir burjuva devrimi gerçekten yaşanmıştı. 1908 yılında Abdülhamit’in istibdat rejimine karşı çıkan Osmanlı halkları ayağa kalkmış ve bu rejimi devirmişti. Ancak burjuvazinin ilerici barutu ancak bir sıkımlıktı. Gerisi bu devrime önderlik eden İttihat ve Terakki Cemiyeti’nin (İTC) Anadolu’daki halkları Türk ve Müslüman milliyetçiliği temelinde yok ettiği bir cehennemdi. Hemen devrimin ardından 1909’da Adana’da Ermenilerin katledilmesiyle başlayan süreç, emperyalist I. Dünya Savaşı’na dahil olunması ve Anadolu Ermenilerinin topyekûn soykırma uğratılmasıyla devam etmiş ve Cumhuriyet’e kadar edinilen ilksel birikim asıl olarak bu topraklardaki gayrimüslimlerin mallarının yağmalanması üzerine kurulmuştur. Devrimin ardından grev dalgasıyla sallanan Osmanlı’da, burjuva liderlik kendisinden bekleneceği üzere grevleri yasaklayarak işçi sınıfı ve gayrimüslimler üzerinde yeni bir istibdat kurmuştur. Kemalizm, tam olarak bu projenin devamıdır. Osmanlı’nın Türkleştirilmesi ve Müslümanlaştırılması projesini İTC başlatmış ve aynı hareketin uzantısı olan Kemalistler nihayete ulaştırmıştır. Bu süreçte kurulan Türkiye Cumhuriyeti’nin gayrimüslimlerden sonraki ilk hedefi ise Kürt halkı olmuştur. Hem işçi

sınıfının hem de Türkiye halklarının milliyetçilik temelinde bastırılmasına yaslanan bu anlayışı ilerici görmek ne dünün sınıf mücadelesini anlamaya yardımcı olabilir ne de bugünün sınıf mücadelesine katkıda bulunabilir.

Her şeyden önce Yaşlı’nın sosyalistlerle Kemalistlerin üzerinde uzlaşabileceğini söylediği yurtseverliğin kendisi bir burjuva ideolojisi. Sosyalistler yurtsever değil enternasyonalisttir. Marx ve Engels’in Komünist Manifesto’da açıkça belirttiği gibi “işçilerin vatani yoktur”. Öte yandan Yaşlı’nın görmezden geldiği olgu, Kemalizmin Türk ulus devletinin harcı, temel hegemonik motifi olmasıdır. Türkiye Cumhuriyeti’nin Kürt sorunu başta olmak üzere belli başlı konularda kırmızı çizgilerinin hep aynı olmasının sebebi bu harçtır. Dolayısıyla Yaşlı’nın “ilerici” gördüğü Kemalistler, pek çok konuda AKP ile yana gelmekte bir beis görmemekteler.

Kemalizmi kurtarmak solun işi mi?

Yaşlı, Kemalizmin sol değerler ile yana gelebileceğini ve bunun Kemalizmi düzgün bir zemine oturabileceğini umuyor. Sosyalistlerin, ulus devletini temelini oluşturan bir burjuva ideolojisini neden kurtarmaya çalıştığı sorusunun cevabını ise vermiyor.

Suriyeliler ve Kürt sorunu gibi konularda açıkça milliyetçi hatta ırkçı bir zemine yaslanan Kemalizmle işçi sınıfının kurtuluşu için ne gibi bir ittifak kurulabilir? Yaşlı, işçi sınıfının geniş bir kesiminin Kemalizmden etkilendiği söylüyor. Bu doğru. İşçi sınıfı içinde burjuva ideolojilerinin geniş bir etkisi var çünkü işçi sınıfı

egemen fikirlerden etkileniyor. Sosyalistlerin amacı işçi sınıfı içinde burjuva ideolojilerinin etkisini kırmaktır, birini diğere göre ilerici bulup desteklemek değil. Dindar veya seküler milliyetçilik işçi sınıfının düşmanıdır, onu birleştirmeye değil bölmeye yarar. Bu fikirlerle mücadele etmek yerine bir burjuva ideolojisi olan Kemalizmi kurtarmaya çalışmak Kemalizmin sola bakmasıyla değil, solun Kemalizme yedeklenmesiyle sonuçlanacaktır. Bunun örnekleri Türkiye sol tarihinde maalesef mevcuttur.

Antikapitalist ve enternasyonalist bir alternatif

Bugün iktidar bloku karşısındaki muhalefet, sosyalist sol da dâhil olmak üzere kriz içinde. AKP’nin seçim zaferi ve tarihin en sağcı parlamentosu karşısında parlamentarizm hayallerine kapılmış olan sol etkisiz hâle gelmiş durumda. Bu demoralizasyondan çıkışın yolu burjuva ideolojilerini ve devletin kuruluş ideolojisini diriltmeye çalışmak değil bambaşka bir çıkış yolu önermek.

Sosyalistlerin bir hegemonya mücadelesi vermesi gerekiyor. Milliyetçiliğe, cinsiyetçiliğe, LGBTİ+fobiye, göçmen düşmanlığına karşı kapitalizmi teşhir eden, işçilerin ve ezilenlerin birliğinin zemini yaratacak antikapitalist bir alternatif ihtiyacımız var. Bu alternatif ise işçi sınıfının burjuva ideolojilerinden etkilenen kesimleriyle elbette mücadele içinde bir araya gelerek ancak bu ideolojilere taviz vermeden, bu ideolojilerin etkisini kırma-ya çalışarak yürümeyle mümkün.

ÇEDES İPTAL EDİLSİN

Eğitim Sen ve yüze yakın çeşitli demokratik kitle örgütlerinin katılımı ile 16 Eylül'de İzmir'de bir miting yapılacak. Mitingin amacı ÇEDES projesinin iptali ve laik eğitim.

Millî Eğitim Bakanlığı, Diyanet İşleri Başkanlığı, Gençlik ve Spor Bakanlığı tarafından hazırlanan protokole göre Çevre Duyarlıyım, Değerlerime Sahip Çıkıyorum (ÇEDES) projesinin amacı; "bilime sevdalı, kültüre meraklı ve duyarlı; millî, ahlaki, insanî, manevi ve kültürel değerlere bağlı" öğrenciler yetiştirmek. İzmir'de 842 okulda eğitim alanında da 'manevi danışman' ve çeşitli din görevlileri için dini telkin ve dinsel etkinlik alanı oluşturulmaya ve diğer illerde de pilot uygulamalarla bu protokol genişletilmeye başlandı.

Din görevlileri neden değerler eğitimi veriyor?

ÇEDES'e yapılan itirazların en başında din görevlilerinin değerler eğitimi veriyor olmaları geliyor. Pedagojik eğitimi olmayan ve çocuklara nasıl yaklaşacağını bilmeyen görevlilerin değerler eğitimi vermesi anayasanın "bir alandaki kamu hizmetinin o alandaki kamu idaresi ve memurlarınca görülebileceği" maddesini yok sayıyor. Sendikalar, veli dernekleri ve bazı demokratik kitle örgütleri bu bağlamda bu uygulamaya karşı çıkıyor.

ÇEDES projesinin en çok tartışılan kısmı da "Değerler Eğitimi" derslerinin öğretmenlerden alınıp "manevi danışman" olarak imamlara ve diğer din görevlilerine verilecek olması ve halihazırda laiklikle uzaktan yakından bir ilgisi olmayan eğitim sistemi-ne yeni bir müdahalenin daha yapılması.

Kadro sıkıntısı yok atanamayan öğretmenler var

Değerlerin bir bütün olduğunu bu nedenle de bu uygulamayı bu işin eğitimi almış sınıf öğretmenleri ve rehber öğretmenlerinin yapması gerektiğini savunan eğitim emekçileri bu protokolün iptalini istiyor. 1 milyon öğretmen adayı işsiz ve atanmayı beklerken, eğitimin yüzlerce sorunu dağıtıcı birikmişken, eğitim sürecinin uzmanı olmayan bir kadrolaşma için kaynak ayrılması, tepkilerin daha da büyümesine neden oluyor. Eğer illa değerler eğitiminin dışarıdan kadrolarla verilmesi isteniyorsa atamalarını bekleyen öğretmenler tarafından okullarda bu ihtiyaç pekâlâ karşılanabilir. Eğer aileler bu eğitimi çocuklarının imamdan almalarını istiyorlarsa da camilerde aldırabilirler.

Elinizi okullardan çekin!

Din eğitimi illaki okullara girecekse ve bu gönüllülük kapsamında olacaksa eğer o ülkede var olan tüm dinlere ve inanışlara eşit

bir mesafe alınmalıydı. ÇEDES'in böyle bir amacı yok! Tek din ve egemen Diyanet İşleri uygulaması önerdikleri.

Din eğitimi okulların tamamen dışında, ailelerin kendi sorumluluğunda olmalıdır. Eğitim Bir Sen ÇEDES'in gönüllülük esasına dayandığını ve özgürlükler kapsamında değerlendirilmesi gerektiğini savunuyor. Çocuklar için Kuran kurslarının bir ihtiyaç olduğunu, ailelerin bunu talep ettiğini ve bunun Diyanet tarafından yapılmasının da son derece normal olduğunu, rızası olmayan velilerin çocuklarının eğitime alınmayabileceğini söylüyor. Eğitim Bir Sen yöneticileri azınlıkta kalacakları için bu çocukların ve velilerin dışlanacağını da tahmin ediyor mu? Bu uygulama kapsayıcı eğitim anlayışının tamamen dışında.

Bu özgürlük değil

"Özgürlükler Kapsamı" diye savunulan bu proje, Rumların, Ermenilerin, Kürtlerin ve Alevilerin taleplerini, ihtiyaçlarını karşılamaktan uzak. Eğitim Sen'in yıllardır

"Anadilde Eğitim" talebi yok sayılıyor. Gerçek bir özgürleşme kapsamında reformlar yapılacaksa, sadece eğitimde değil kültür, sanat ve yaşam alanlarında da tek tipleştirilen ve dayatan bir anlayıştan vazgeçilmeli. Sorun otoriterleşen hükümetin tüm bu alanlara özgürlük tanımaması. Yasaklanan festivaller, konserler, yasaklanan LGBTİ Onur Yürüyüşü ve Onur Haftası etkinlikleri ve yasaklanan kadın eylemleri, internet sansürleri, içki yasakları, grev yasakları... tüm bunlar "Güvenlik" ya da "Millî değerler" adı altında otoriter rejimin topyekün saldırısının bir parçası. Devletin tüm yurttaşlarına eşit yaklaşması, toplumun tüm kesimlerini de gözetmesi gerekirken, ÇEDES projesiyle toplumun sadece bir kesimine cevap verilmekte.

Laik/dindar kutuplaşması değil işçilerin birlikte direnişi

Kutuplaşmayı besleyen projelerden, politiklardan ve anti demokratik uygulamalardan vazgeçilmelidir. Okullarda bilimsel projeler öncelikli olmalı bu alanlara kaynak ayrılmalı, uygulayıcıları ise bu işin uzmanı öğretmenler olmalıdır.

Siyasi iktidarın yıllardır emekçilerin ve sivil toplum örgütlerin taleplerini yok sayan dayatmacı, otoriter anlayışına karşı en güçlü ve etkili yanıtın verilmesi önemli. 16 Eylül mitingine kutuplaşmıncı bir yerden değil, bilimsel, demokratik eğitimi merkezine alan, özgürlükçü laiklik tutumumuzla destek vererek, tüm yasaklamalara, yoksullaştırmalara ve otoriter rejimin tüm saldırılarına karşı koymalıyız.

Berna/Eğitim Sen

MÜCADELENİN İÇİNDEN

Volkan Akyıldırım

KUTUPLAŞMA DAYATMASI İŞÇİLER ARASINDA NASIL AŞILABİLİR?

Aşırı sağın ve milliyetçiliğin hâkim olduğu siyaset toplumu kutuplara bölerken, toplumun bir parçası olan işçiler de bölünüyor.

Orta ölçekli bir metal fabrikasında çalışan okurumuzun aktardığına göre, vardiya sırasında iktidara oy veren işçiler ile muhalefete oy verenler arasında büyük bir kavga çıkmış.

İşçiler birlik olmadan patronlara karşı haklarını savunamaz. Hangi görüşten olursa olsun, kime oy verirsen o fabrikadaki işçilerin çıkarları ortaktır ve birlikte davranmalıdırlar. İşçilerin birliğini bozan ve hâkim sınıfın fikirleri etrafında gelişen bölünmeler mutlaka aşılmalı.

Peki, nasıl aşılabilir?

Aslında şu anda pratikte yaşanıyor.

Memurlar, işçi sınıfının bir parçasıdır. Hizmet üretiminin gerçekleştiği okulları, hastaneleri, devlet daireleri birer işyeridir; Hatta çoğu bir fabrika gibidir.

Şimdi 4 milyon kişinin çalıştığı kamu kurumlarında AKP'ye, ülkücülere ya da sola oy vermiş kamu emekçileri ortak duygu ve taleplerle kendilerine dayatılan sefalet ücretlerine itiraz ediyor.

Diğer bir örnekte belediyelerde yaşananlar. Birçok belediyede işçiler eriyen ücretlerini yükseltme talebiyle tabandan gelen ek protokol/ek zam mücadelelerine imza atırlar. Hizmet-İş ya da Genel-İş'te örgütlenmiş olsun, farklı siyasi görüşler taşıyalar da belediye işçileri hakları için birleşiyor. Üstelik belediye yönetimi AKP'li, MHP'li ya da CHP'li olsa da fark etmiyor, durum değişmiyor.

Sorunları ve taleplerinin aynı olduğunu gören kamu işçileri, siyasi farklılıkları ve kutuplaşmayı aşarak bir araya geliyor. Ve bir sınıf olarak davranıyor.

Mücadele etmedikleri zamanlar işçiler, tek tek bireylerdir. Toplumun her bireyi gibi egemen sınıfın propagandalarından ve fikirlerinden etkilenmeye açıktırlar.

İşçi sınıfından ise mücadele zamanlarında bahsedilebilir. Kolektif bir şekilde harekete geçtikleri zaman bir sınıf olabilen işçiler bu kez egemen sınıfı bölme çabalarına

karşı daha uyanıktır. Ve aralarındaki demokratik tartışmalar ve örgütlenme sayesinde her biri sermayenin çıkarlarına hizmet eden görüşleri def edebilirler.

Sosyalist işçiler buldukları işyerlerinde ve genel olarak işçiler içinde egemen sınıfın milliyetçi, cinsiyetçi, homofobik, transfobik ve ırkçı fikirlerine karşı mücadele etmelidir.

Bunu yaparken, iktidar bloku ve parlamenter muhalefet partileri arasındaki kavgaya değil ortak taleplerimize dikkat etmeliyiz.

AKP'ye oy verenlerin yüzde 60'lık bölümünün ücretli emekçiler olduğu biliniyor. Şimdi bu işçiler de tıpkı muhalefete oy vermiş, yoksulluğa isyan eden işçiler gibi öfkeli. Mücadeleye atılıyorlar ya da atılmaya hazırlar.

Patronlar partisi AKP'yi yenmek, yürüttükleri ekonomik saldırıyı püskürtmek için emekçiler arasındaki seçmen desteğini zayıflatmanın tam zamanı. Mücadele içindeyken suni bölünmeleri aşılıp, bir sınıf olarak davranabiliriz.

Sağcı fikirlere taviz yok. Sekterliğe geçit yok.

İşyerlerimizde işçilerin çoğunluğunun birleşmesine yardımcı olalım.

SÜPER KÜTLELİ KARA DELİĞİN YUTABİLECEĞİ EN BÜYÜK MADDE NEDİR?

Karadelikler bilimin olduğu kadar popüler kültürün de bir konusu. Hakkında filmler, belgeseller çekilen bu gizemi Tuna Emren açıklıyor.

Teoride, bizimki kadar engin olmasa, evrenin kendisini bile yutabilir.

Kara deliklerin, kendilerine çok yaklaşan her cisimi içlerine çektikleri yutulma sınırı, yani 'olay ufku' ışığın bile kurtulamadığı bir girdap yaratıyor. Onlara kara delik denmesinin sebebi de bu; ışığı dahi yuttukları için görünmez olabiliyorlar.

Evren hızlanarak genişliyor. Diğer bir deyişle, genleşme hızı arttıkça artıyor. Bu senaryoda bir kara delik tarafından yutulması mümkün değil. Fakat teoride, bu kadar engin olmayan durağan bir evrenin süper kütleli bir kara deliğin olay ufkuna yakalanması durumunda – bu kara deliğin boyutsal olarak evrenden çok daha küçük olması durumunda bile – kaçınılmaz bir facia yaşanırdı.

Peki, olay ufkunu geçen her cisimi yutarken evrenin dokusunu tahrip edemezler mi?

Edebilirler ve ediyorlar da. Hatta ışığın da onlardan kaçamamasının sebebi bu. Kara delikler muazzam kütleleriyle çevrelerindeki uzay-zaman geometrisini büktükleri için ışık da bu bükülmüş uzay-zamanda hareket etmeye mahkum oluyor.

Bir kara delik büyük miktarda mad-

Temsili karadelik

de yutarsa kendisi de büyümeye başlar ama bu onun aralıksız yaptığı bir şey değildir. Yani yuttukça büyüyen ve büyüdüğüce daha fazla, daha büyük cisimleri de yutan, sonunda hızla olağanüstü miktarlarda madde yutabilecek duruma erişen obur bir kara delik canlandırması pek doğru olmaz.

Şu ana dek keşfedilmiş en aktif kara deliklerden biri, Samanyolu'nun merkezindeki süper kütleli kara deliğin 4 bin katı boyutlara erişmeyi başarmış olan (Güneş'in de 17 mil-

yar katı) NGC 1277.

NGC 1277, zamanın başları sayılabilecek bir evrede bile (Büyük Patlamadan 1 milyon yıl sonra) 5.000 Güneş'e eşdeğer büyüklükteydi. Şu anda, bulunduğu galakside toplam kütleinin yüzde 14'ünü oluşturuyor.

Günde ortalama bir Güneş kütlelerinin yarısına eşdeğer gökcismi – ya da madde– yutabiliyor. Ancak o zamandan bugüne yaşadığı bu şaşırtıcı değişim, her 1 milyon yılda yaklaşık %1'lik bir büyüme hızıyla gerçekleşti.

HOLLYWOOD: BU İŞYERİNDE GREV VAR

Senaristler eylemde

Marvel filmleri izleyicileri, ABD yapımı birçok dizinin izleyicileri gibi size (başta) kötü gibi gözükebilecek bir haberimiz var.

Hollywood gazetelerinin yazdığına göre 6 yeni Marvel projesi ertelenecek. Sebep nedir? Grev.

Önce senaristler greve başladı. Zaten güvencesiz bir şekilde, düşük ücretlerle, uzun saatlerde çalışıyorlardı. Üstüne üstlük AI (Yapay Zeka) teknolojisi geldi. Yapım şirketleri senaryoları ChatGPT gibi AI'lere yazdırmayı başlayıp, senaristleri kovmaya başladı ki bu bardağı taşıran son damla oldu.

Senaristleri, düşük ücretle çalıştırılan set ve ofis işçileri izledi. Ardından birçok oyuncu, sendikalarının kararıyla greve katıldı. Son olarak grev furçasına video oyun oyuncularını da katılacaklarını duyurdu.

Düşük ücretler hepimizin derdi. Bize popüler eğlence ve düşünce kaynaklarını yaratan Hollywood gibi kötü şöhretli bir merkezin emekçilerin mücadelesiyle değişmesi sadece onların haklarını almasıyla sonuçlanmayacak. Bunlar bize yaratıcılık olarak geri dönecek.

Disney Plus'ta grev var, bunlar gecikecek:

- Hawkeye yan dizisi Echo. (2024 Ocak'ta gösterime girecekti)

- X-Men '97 animasyon filmi. (2024 Ocak'ta gösterime girecekti)

- Agatha: Darkhold Günlükleri dizi. (2024 sonbaharında gösterime girecekti)

- Ironheart adlı dizi çekimleri tamamlandı, ancak grevler nedeniyle bitirilemeyecek.

- Daredevil: Born Again ve Wonder Man dizileri de grevler sırasında prodüksiyon aşamasındaydı.

KÜLT ETKİNLİKTE İKLİM FELAKETİ

Nevada'nın çölünde yıllardır gerçekleşen toplum ve sanat etkinliği Burning Man bu sene aşırı yağışların gazabına uğradı. 80 bin katılımcı çamurlar içinde iki gün mahsur kaldı. Bir kişi hayatını kaybetti.

Her şey böyle başlamamıştı. Güneşli bir günde festival katılımcılarının yolu, kadın iklim aktivistlerinin kendilerini zincirlediği sivil itaatsizlik barikatıyla kesildi.

Aslında 1986'da ilk kez bu festivali - Reganizm ve neo-liberalizme rağmen - başlatan aktivistler, bunu harika bir başlangıç performansı görüp, barikatı bir enstalasyon olarak kabul edebildi. (Etkinlik bitince yakılmak üzere)

Böyle olmadı. Bazı kızgın erkek katılımcılar, derme çatma barikatlarıyla yolu kapatanlara bağırdı. Elbirliğiyle basit ve hafif metallere yapılan dökümü kaldırmaya çalıştılar. Uzun süre sonra bir eyalet polisi geldi. Eylemciler gözaltına alınırken, yol açıldı.

Çölde sel

Etkinliği bir festival olarak görenler ilk saatlerde mem-

nun olsa da ikinci gün herkesle birlikte aşırı hava olaylarına maruz kaldı. Eyalet tarihinde ilk kez bu mevsimde aşırı yağışlar yaşandı.

Yağmur suyunun oluşturduğu çamur olan çöl bunun kanıtıdır. Mad Max filmlerindeki gibi çölde bulunan kişilerin araçları çamura saplandı. Sahneler, çadırlar çöktü. Yapılan heykeller yakılmadan yağışla toprağa battı.

Gıda ve su, çamur nedeniyle tedarik edilemediği için 80 bin kişi etkinlik komitesi tarafından kapanma koşullarına çağrıldı.

Yağmur bitince çölden çıkabildiler.

Tek tek kişilerin yaptığı, Burning Man'in tüm katılımcılarını elbette kapsamıyor. Çoğu iklim krizinin farkındadır ve bunu hep birlikte yaşayarak gördü.

Bize 'oh olsun' demek değil, varoluşumuzu tehdit eden iklim krizini durdurmak ve sorumlularını eleştirmek düşer.

YALNIZ DEĞİLSİN LUBUNYA!

LGBTİ+ varoluşuna yönelik saldırılar hız kesmeden sürüyor. Kısa bir süre önce Yeni Şafak ve Aydın gazetelerinde İstanbul Üniversitesi'nde görev yapan 11 öğretim üyesi için, "çocukların cinsiyetini değiştiriyorlar" iddiasıyla sosyal medyada bir saldırı ve linç kampanyası başlatılmıştı. "Büyük Aile Yürüyüşü" adı altında düzenlenen nefret mitinglerinin örgütleyicilerinden AKP grup başkanvekili ve Manisa milletvekili Bahadır Yenişehirli-oğlu, bu kez de LGBTİ+ görünürlüğünün engellenmesi için anayasada değişiklik yapılması gerektiğini söyledi ve dünya genelinde LGBTİ+ görünürlüğünü, "çocukların hayatını elinden alan küresel organizasyon" olarak yaftaladı. Son olarak da Türkiye Kadın Milli Voleybol Takımı oyuncusu Ebrar Karakurt, "lezbiyen" olduğu iddiasıyla sosyal medyada saldırıya uğradı.

Türkiye'nin içinde bulunduğu sosyal ve ekonomik kri-

zin derinleşmesiyle birlikte, LGBTİ+'lara yönelik saldırılar da artıyor. Bunun en önemli sebebi, mülteciler, mücadele eden kadınlar ve toplumun ezilen diğer kesimleriyle birlikte LGBTİ+'ların bu krizin sorumlusu olarak hedef gösterilmesi. Devrimci Sosyalist İşçi Partisi, bu saldırılara karşı "Yalnız değilsin lubunya!" başlıklı bir kampanya başlatarak, LGBTİ+'ların yanında ve içinde bu fobik nefret saldırılarına karşı mücadele edeceğini duyurdu. Sosyal medyada paylaşılan görsellerin ardından LGBTİ+ örgütleri ziyaret edilecek ve destek bildirilerek birlikte mücadele imkanları konuşulacak.

DSİP, işçileri ve ezilenleri bölmeye yönelik bütün ideolojilere karşı olduğu gibi, LGBTİ+fobi'ye karşı da elindeki tüm imkânlarla mücadele verecektir. Çünkü: Kurtuluş yok tek başına...

Atilla Dirim

MİLLİYETÇİ HEZEYAN 2 LGBTİ+ DÜŞMANLIĞI 1

Aşırı sağcı otoriter rejim tüm gelişmeleri çılgınlık derecesine varan bir kutuplaşma içinde ele almaya neden oluyor. Milli voleybol takımının kazandığı Avrupa Şampiyonası, öncesi ve sonrasıyla bu çılgınlığın bir laboratuvarı oldu. Takımın bir oyuncusunun cinsel yönelimi bir sosyal medya trolü tarafından gündeme getirildi ve tüm LGBTİ+ nefreti

şampiyona günlerinde gündemde yer aldı. Fakat hem takım hem de oyuncu tek bir adım geri atmadı. Oyuncuların ve takımın LGBTİ+ düşmanlığına karşı geri adım atmamış olması çok önemli. Ama buradan "yobazlığa karşı Atatürkçü kadınların aydınlığı" analizleriyle meşgul olanların ve mecburmuşuz gibi milli takımın başarısıyla gurur duymak zorundaymışız gibi bir basınç uygulanmasının bütünüyle yanlış olduğu görülmeli. Voleybol milli takımının başarısı voleybol milli takımının başarısıdır. Bu başarı hayatın farklı uçlarındaki toplumsal kesimlerin uzlaşması,

anlaşması, aynı sevinçleri paylaşması anlamına gelmez. Milli takımı tutmak, milli takımla mutlu olmak, hele Kübalı oyuncu Vargas'tan yola çıkarak "milli başarıya" sol bir soskuyan ortak olmak zorunda değiliz. Bir oyunu savaş arenasına çeviren, nefretle yükleyen bu iklimin parçası olmak zorunda değiliz. Milli takımla coşmak şeklinde de olsa milliyetçilikten ezilenler adına hiçbir olumluluk çıkmaz. Milliyetçi coşkunun içine gizlenen militarist dile çok dikkat etmek zorundayız.

Şenol Karakaş

DÜNYAYI BİRLİKTE DEĞİŞTİRELİM

Sosyalist İşçi gazetesini yayınlayan DSİP üyelerinin savunduğu temel fikirler:

AŞAĞIDAN SOSYALİZM

► Kapitalist toplumda tüm zenginliklerin yaratıcısı işçi sınıfıdır. Yeni bir toplum, işçi sınıfının üretim araçlarına kolektif olarak el koyup üretimi ve dağıtımını kontrol etmesiyle mümkündür.

REFORM DEĞİL DEVRİM

► İçinde yaşadığımız sistemin kurumları işçi sınıfı tarafından ele geçirilip kullanılamaz. Kapitalist devletin tüm kurumları işçi sınıfına karşı sermaye sahiplerini, egemen sınıfı korumak için oluşturulmuştur. İşçi sınıfına, işçi konseylerinin ve işçi milislerinin üzerinde yükselen tamamen farklı bir devlet gereklidir. Bu sistemi sadece işçi sınıfının yığınsal eylemi devirebilir.

KADINLARIN ÖZGÜRLÜĞÜ

► Sosyalistler kadınların tam bir sosyal, ekonomik ve politik eşitliğini savunur. Toplumsal cinsiyetçiliğe taviz veren, kadınların özgür olmadığı bir sosyalizm olmaz, kadınların bugünkü mücadelesi ve sosyalizm olmadan da kadınlar nihai özgürlüğü kazanamaz.

INTERNASYONALİZM

► Sosyalistler, bir ülkenin işçilerinin diğer ülkelerin işçileri ile karşı karşıya gelmesine neden olan her şeye karşı çıkarlar. Tek bir ülkede sosyalist devrim ancak bu devrim bir dünya devrimiyle desteklendiği ölçüde sosyalizme doğru ilerleyebilir.

IRKÇILIĞA DURDE!

► Sosyalistler ırkçılığa ve milliyetçiliğe karşıdır. İrkçılık tazviz verilebilecek bir fikir değildir.

LGBTİQ+LARIN ÖZGÜRLÜĞÜ

► LGBTİ+'ların özgürlük mücadelesi tüm ezilenlerin özgürlük mücadelesinden bağımsız düşünülemez. Sosyalistler bu mücadelenin en önünde yer alırlar.

SAVAŞA HAYIR!

► Bizler tüm savaşlara karşıyız. Aynı zamanda biliyoruz ki kendi egemen sınıfını savunan, aynı zamanda antikapitalist olmayan bir antiemperyalizm milliyetçiliği savunmak anlamına gelir ve milliyetçiler gerçekten savaş karşıtı olamazlar.

HALKLARIN EŞİT KOŞULLARDA KARDEŞLİĞİ

► Sosyalistler bütün ulusların kendi kaderlerini tayin hakkını savunurlar, bütün haklı ulusal kurtuluş hareketlerini desteklerler.

İKLİM KRİZİ KAPİTALİZMİN ÜRÜNÜDÜR

► Hem iklim değişimini durdurmak hem de nükleer, kömür, petrol, gaz gibi tehlikeli ve kirlili enerji kaynaklarının kullanılmasını engellemek, işçi sınıfının sosyalizm mücadelesinin temel bir ögesidir.

STALİNİZM SOL DEĞİLDİR

► SSCB, Çin, Doğu Avrupa ve Küba sosyalist değil, devlet kapitalistidir. İşçilerin ücretli emek sömürüsüne maruz kaldığı, aşağıdan yukarıya doğru işleyen özyönetim organlarının ortadan kaldırıldığı ya da olmadığı, dolayısıyla işçi sınıfının siyasal iktidarı kolektif bir şekilde ellerinde toparlayamadığı rejimler sosyalist rejimler olamaz.

DEVİRİMCI PARTİ

► Sosyalizmin gerçekleşebilmesi için, işçi sınıfının en militan, en mücadeleci kesimi devrimci sosyalist bir partide örgütlenmelidir. Böylesi bir parti işçi sınıfının yığınsal örgütleri ve hareketi içindeki çalışma ile inşa edilebilir.

► Sosyalistler pratik içinde diğer işçilere reformizmin işçi sınıfının çıkarlarına aykırı olduğunu kanıtlamalıdır.

► İşçi sınıfının kurtarıcılara ihtiyacı yoktur. Sosyalizm, işçi sınıfının kendi eylemi, kendi mücadelesinin ürünüdür.

Siz de bu fikirleri savunuyorsanız, Devrimci Sosyalist İşçi Partisi'ne üye olarak antikapitalist bir odağın inşasına katkı verebilirsiniz!

100 YILI KAVRAMAK, YÜZLEŞMEK, HESAPLAŞMAK İÇİN SOSYALİST TARTIŞMA 2023

Önceki Sosyalist Tartışmalardan bir kare

Bu yıl Sosyalist Tartışma programının şimdilik kesinleştiği şehirler İzmir, İstanbul ve Ankara. İzmir'de 20-21 Ekim'de, İstanbul'da 27-29 Ekim tarihlerinde ve Kasım ayında Ankara'da Sosyalist Tartışma toplantıları gerçekleşecek.

Sosyalist Tartışma 2023 toplantıları iklim krizinin aşırı hava olaylarına yol açtığı bir yazı geride bıraktıktan hemen sonra gerçekleşecek. Arka arkaya kırılan sıcaklık rekorlarına sellerin eşlik etmesi bu krizin yeni bir evreye ulaştığını bir kanıtı. Yunanistan tarihinin en büyük orman yangınlarını yaşadı. Hemen bir gün sonra ise çok geniş etkisi olan sellerle boğuşuyor. Kuzey kutbunun aşırı ısınmasına bağlı olarak gelişen bu seller tüm gezegeni tehdit eden iklim krizinin sonucu.

Krizsiz yaşamayan bir sistem

Öte yandan batı emperyalizmiyle Çin ve Rusya gibi ülkelerin oluşturduğu nispeten daha güçsüz olan Doğu emperyalist bloğu arasındaki gerilimler, küresel kapitalist ekonominin kriziyle birlikte daha fazla askeri gerilim anlamına geliyor. Ukrayna'nın Rusya tarafından işgali ve NATO'da cisimleşen batı emperyalizminin bu savaşı teşvik etmesi tüm dünyayı askeri gerginliğin içinde diken üstünde tutuyor.

Kapitalizm daha aşırı eşitsizlik, daha aşırı adaletsizlik olarak hüküm sürüyor.

Servet piramidi bu eşitsizliği gösteriyor. Yetişkinlerin yüzde 1,2'si dünyadaki ser-

vetin yüzde 47,8'in sahipken yüzde 53,2'si sadece yüzde 1,1'ine sahip. Bu dünyadaki toplam 4,4 milyar yetişkinden 62 milyonu dünya servetinin yüzde 47,8'ine sahipken, 2,8 milyar yetişkinin sadece yüzde 1,1'ine sahip olması anlamına geliyor.

Kriz, savaş, yoksulluk, küresel adaletsizlik, iklim yıkımı kapitalizmin canlı yaşamına sunacağı hiçbir şeyin kalmadığı anlamına geliyor.

Tüm dünya 62 milyon için çalışıyor

Kapitalizm hepimizi bir felakete sürüklüyor. Bu 62 milyon insanın çıkarı, keyfi ve daha fazla daha fazla kâr elde etmesi için 8 milyar insan yok oluşun eşiğinde bir yaşam sürüyor.

Bu yüzden kapitalizmin barbarlık anlamına geldiğini gören dünya işçileri ve ezilenleri çeşitli ülkelerde çeşitli dönemlerde büyük eylem dalgalarını örgütleyiyorlar. Bu yılın başında İran, ardından Fransa ve İngiltere'de büyük grev hareketleri, yine Fransa'da bir genci öldüren ırkçı polise karşı başlayan gösteriler, iklim krizini durdurmak için sokakları işgal eden aktivistler, Suriye'de rejime karşı başlayan eylemler, Sudan'da darbeye karşı çıkan on binler bu sistemin normalleşmeyeceğinin farkında.

Krizler var ama direnişler de var

İnsanları göçe zorlayan savaşlar, iklim krizine bağlı kuraklık, açlık ve yoksulluk, insanları cinsel yönelimleri nedeniyle

düşmanlaştıran otoriter rejimler, göçmen düşmanlığını olağanlaştıran faşistler ve neonazi örgütlenmeler hayatı çekilmez kılmak için devrede olsalar da dünyanın her yerinde ezilenlerin mücadelesi meydanı bu güçlere bırakmamaya kararlı. Göçmen düşmanları varsa göçmenlerle dayanışmalar, ırkçılar varsa halkların kardeşliğinden yana olanlar, kadınlardan nefret edenler varsa her yerde direnen kadınlar, kapitalist sömürü çarkı varsa grev silahını kullanan işçiler, savaşlar varsa savaşlara dur diyen kitleler var.

Sosyalist Tartışma bu süreçleri ve küresel direnişlerin deneyimlerini tartışacağımız bir platform olacak.

Milliyetçiliğe DurDe!

Türkiye bu küresel gerilimlerin bir parçası. Dünyadan kopuk bir yer değil, hem dünya ekonomisinin bir parçası hem de dünya siyaseti tarafından doğrudan belirleniyor. Türkiye'de bugünlerde orijinal olan tek öge 14-28 Mayıs seçimlerini iktidar bloğunun kazanmasının yarattığı mağlubiyet duygusu.

İşte Sosyalist Tartışma 2023 toplantıları bu mağlubiyet duygusuna meydan okuyacağımız ve direnmenin, mücadele etmenin ve kazanmanın mümkün olduğunu anlatacağımız bir platform olacak.

İktidar blokunun özellikle son beş yılı milliyetçiliği ve buna bağlı hamaseti günlük hayatın merkezine yerleştirmeye çalışmasıyla

tanımlandı. Seçim süreci bu milliyetçiliğin sergilendiği bir alan oldu. Elbette ana akım muhalefet de bu milliyetçilik yarışında iktidarı yalnız bırakmadı.

İktidar da muhalefet de 2023'ün ilk günlerinden itibaren "cumhuriyetin 100. yılı" vesilesiyle milliyetçiliği köpürtüyorlar. Milliyetçiliği güçlendiren her iddia, her tez cumhuriyet tarihi boyunca süregiden zulümlerin unutulmasını ve aynı zamanda devam etmesini sağlıyor. Dün Ermeniler, Süryaniler, Rumlar, Yahudiler ve Kürtler bu zulme, ırkçılığa maruz kalırken şimdi yine Kürtler ve göçmenler, özellikle Suriyeli ve Afganistanlı göçmenler bu ağır baskıyı hissediyor, her gün yaşıyorlar.

Bu yüzden Sosyalist Tartışma toplantıları "cumhuriyetin 100 yılı"ni ezilenler, dışlananlar, imha edilenler, soykırıma maruz bırakılanlar, anadili yasaklananlar açısından ele alacak aktivistlerin platformu olacak. Egemenlerin resmi tarihine karşı, ezilenlerin, işçilerin, öteki ilan edilen ve tarihten silinmeye çalışanların gerçek tarihini tartışmak için gelin Sosyalist Tartışma toplantılarını birlikte örgütleyelim.

Tarihi anlamayı bugünü değiştirmek için elzem gören, bugünü değiştirmeye yardımcı olmayan bir tarih anlayışının ezilenler açısından hiçbir anlamı olmadığını bilenler kavramak, yüzleşmek ve hesaplaşmak için Sosyalist tartışma 2023 toplantılarında buluşuyor.